

30.11.2017

Valtiovarainministeriölle

Luottolaitoslainsäädännön tarkistamisen valmistelu (VM121:00/2017)

Valtiovarainministeriö on otsikkoasiaa koskevassa kirjeessään pyytänyt Rahoitusvakausvirastolta (RVV) ehdotuksia luottolaitoslainsäädännön tarkistamistarpeista. RVV kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. RVV:n lausuntoon on luottolaitoslain ohella lisätty myös eräitä viime aikoina havaittuja täsmennystarpeita rahoitusvakausviranomaisesta annettuun lakiin ja kriisintarkaisulakiin. Muutosehdotuksia ei ole lausuntoon kirjoitettu kaikilta osin yksityiskohtaisten säädösehdotusten muotoon, mutta RVV voi tarvittaessa toimittaa tarkemmat pykäläehdotukset perusteluineen myöhemmin.

1. Luottolaitosten velkojen maksunsaantijärjestystä koskevien BRRD- muutosten voimaansaattaminen

RVV pitää tärkeänä yllä mainitun direktiivimuutoksen mahdollisimman nopeaa kansallista täytäntöönpanoa. Pikaista muutostarvetta korostaa osaltaan se, että useat maat ovat tehneet vastaavat muutokset jo aiemmin ja siten oikeustila EU:n alueella on epäyhtenäinen. Lisäksi Brexitin myötä syntyvä epävarmuus Englannin lain alla liikkeeseen laskettujen velkojen MREL- kelpoisuudesta lisännee lähiaikoina merkittävästi eurooppalaisten pankkien halua laskea liikkeeseen EU:n jäsenmaiden lain alaisuudessa olevia velkakirjoja.

RVV toteaa, että luottolaitosten velkojen maksunsaantijärjestystä koskevilla muutoksilla on vaikutuksia globaalisti merkittävien G-SII- laitosten ohella myös muille luottolaitoksille. Tämä johtuu siitä, että kansallinen kriisintarkaisuviranomainen tai SRB voi nykyisten säädösten perusteella vaatia toimivallassaan olevilta laitoksilta tapauskohtaisesti MREL- vaateen täyttämistä kokonaan tai osittain tavallisia velkoja huonommalla etuoikeudella olevilla veloilla.

2. Luottolaitoslaki

Talletuspankin toimilupahakemuksesta on nykyisin pyydettävä talletussuojarahaston lausunto (LLL 4 luvun 1§). Toisaalta Valtiovarainministeriön asetuksen 697/2014 mukaan talletuspankin on liitettävä toimilupahakemuksensa jäljennös hakemuksesta, jolla pankki on hakenut talletussuojarahaston jäsenyyttä (asetuksen 10 §).

Talletussuojajärjestelmään liittyminen ei nykyisin edellytä, että luottolaitos hakisi jäsenyyttä talletussuojarahastossa. Tämän vuoksi RVV pitää nykyjärjestelmään paremmin sopivampana prosessia, jossa hakija tekisi jäsenyyshakemuksen sijasta ilmoituksen RVV:lle ja RVV tämän jälkeen lähittäisi hakijalle talletussuojajärjestelmää koskevat raportointivaatimukset, ohjeet ja muut taustadokumentit. Tämän jälkeen hakija kuvaisi toimilupahakemukseen liitettävässä selvityksessä kuinka se tulee toteuttamaan talletussuojajärjestelmän kannalta tarvittavat raportoinnit. RVV voisi arvioida nämä suunnitelmat lausueessaan Finanssivalvonnalle/EKP:lle toimilupahakemuksesta.

3. Laki rahoitusvakuusviranomaisesta

Korkolain soveltuvuus talletussuojakorvauksiin

RVV ehdottaa virastolakiin lisättäväksi säännöksen siitä, ettei talletussuojakorvauksiin sovelleta korkolakia. Muutos selkiyttäisi nykyisin epäselvää oikeustilaa RVV:n velvollisuudesta maksaa viivästyskorkoa talletussuojakorvauksille. RVV:n näkemyksen mukaan korkolain soveltumattomuus on perusteltua muun muassa talletussuojakorvausten julkisoikeudellisella luonteella. Vastaava säännös on esimerkiksi rikosvahinkolaissa.

Talletussuojakorvausten kohdentumisjärjestys pääoman ja korkojen välillä

Virastolaki ei nykyisessä muodossaan ota kantaa selkeästi siihen, mikä on talletussuojakorvausten maksujärjestys pääoman ja korkojen välillä. Tulkintaongelma tulee käytännössä esille tilanteessa, jossa korvattava taso on talletussuojakorvauksen enimmäismäärän tasolla.

RVV ehdottaa virastolakiin sisällytettäväksi säännöksen (esim. virastolain 5 luku 10 § uusi 5 mom.), jonka mukaan korvaus kohdistuu ensisijaisesti talletusten pääomaan ja toissijaisesti kertyneisiin korkoihin.

Lisärahoituksella hankittujen varojen käyttötilanteet

Virastolain 5 luvun 6 § 1-3 momentissa säädetty lisärahoitusmahdollisuudet ovat lainkohtien sanamuodon mukaan käytettävissä vain talletussuojakorvausten maksamiseen. Siten lisärahoitusta ei voitaisi käyttää virastolain 5 luvun 7 §:n 2 momentissa säädettyyn talletuskannan siirtoon eikä 5 luvun 14 §:ssä säädettyyn kriisinratkaisun rahoitukseen. RVV:n näkemyksen mukaan lisärahoituksen käyttöä ei tulisi rajata vain talletussuojakorvausten maksamiseen, sillä lisärahoitus voi myös muissa lain määrittämässä tilanteissa olla perusteltua. RVV selvittää kuitenkin vielä osaltaan ehdotuksen soveltamisedellytyksiä ja toimittaa tätä koskevan arvion myöhemmin ministeriölle.

Maksuvelvollisuuden alkamisesta tiedottaminen

Virastolain 5 luvun 9 §:n 6 momentin mukaan viraston päätöksen toteuttamiseksi talletuspankin on toimitettava virastolle tiedot tallettajista ja heidän korvattavista talletuksistaan. RVV kiinnittää huomiota siihen, että käytännössä talletuspankin konkurssitilanteessa nämä talletussuojakorvauksen maksamista varten tarvittavat tiedot pyydetään konkurssipesältä. Laissa ei kuitenkaan ole säädetty konkurssipesälle velvollisuutta tietojen toimittamiseen.

Edellä todetun johdosta RVV ehdottaa lainkohtaan lisättäväksi maininnan, jonka tietojen toimitamisvelvollisuus on talletuspankin ohella myös talletuspankin konkurssipesällä.

4. Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta

Kriisinratkaisulain 1 luvun 6 §:n mukaiset kriisinratkaisun yleiset tavoitteet eivät vastaa elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin 31(2) artiklan mukaisia tavoitteita. Tavoitteita käytetään kriisinratkaisuedellytysten arvioinnissa niin sanotun yleisen edun testissä, joten on tärkeää, että määritelmät on säädetty yhdenmukaisesti kaikissa jäsenmaissa.

RVV ehdottaa siten lain 1 luvun 6 §:n 1 momentin muuttamista muotoon:

Viraston on soveltaessaan tätä lakia otettava huomioon seuraavat kriisinratkaisun yleiset tavoitteet:

- 1) Laitoksen kriittisten¹ toimintojen jatkuminen;
- 2) Laitosten välisten tartuntavaikutusten ja muiden rahoitusmarkkinoiden vakautta vaarantavien häiriöiden ehkäiseminen ja markkinakurin edistäminen;
- 3) Julkisten varojen suojaaminen *huolehtimalla siitä, että turvautuminen poikkeukselliseen julkiseen rahoitustukeen on mahdollisimman vähäistä*;
- 4) *Suojattujen tallettajien ja sijoittajien sekä laitosten hallussa olevien asiakasvarojen turvaaminen*;
- 5) *Varallisuusarvojen säilyttäminen ja kriisinratkaisun kustannusten minimointi*

Tuija Taos
ylijohtaja

Reima Letto
johtava kriisinratkaisuasiantuntija

¹ Sanamuodon muutos on parhaillaan eduskunnassa käsiteltävässä lakiehdotuksessa HE 137/2017